

Poezia marilor evenimente din viața satului

George Coșbuc intenționase să realizeze un epos național, în genul Iliadei și Eneidei, pe motive folclorice și de mitologie românească.

Strădania lui s-a concretizat în câteva fragmente; poetul a reușit, numai în viziunea cu care se încheagă versurile ce constituie, în întregul operei, o monografie lirică a satului românesc.

Din proiectata epopee, două balade vorbesc despre marile evenimente din viața satului: Nunta Zamfirei, transfigurând ceremonialul nunții țărănești și Moartea lui Fulger, evocând străvechiul ritual al înmormântării. Atmosfera fabuloasă, de basm, există în ambele balade, ca de altfel și în poeziile corespondente ale lui M. Eminescu, în Călin-file din poveste și Strigoii.

În Moartea lui Fulger, un fiu de crai, răpus în luptă pe un mal străin, e adus de un sol. Durerea părintească, cu inflexiuni de bocet popular în poezia lui Coșbuc, ritualul înmormântării, cu rânduiești și obiceiuri străbune, dau forță dramatică poeziei.

Din balada populară, poetul a reținut doar motivul ei generic; un gest eroic, în fața morții, însă transpus în situație tragică și în înțeles filozofic popular.

Emoționant e strigătul de durere al mamei îndoliate, care nu mai crede în nimic, nici chiar în Dumnezeu, în fața căruia: "Ori bun, ori rău tot un mormânt! / Nu-i nimeni drac și nimeni sfânt! / Credința-i val, iubirea vânt / Și viața fum".

Impresionează sfatul înțelept al bătrânului sfetnic, compătitor și sentențios, exprimând, în esență, atitudinea demnă, bărbătească, în fața morții, specifică poporului român: "Zici fum? O, nu-i adevărat / Război e, de viteji purtat! / Viața-i datorie grea / Și lașii se-ngrozesc de ea / Să aibă tot cei lași ar vrea / Pe neluptat". Poetul stăruie asupra stărilor sufletești, cărora le dă expresivitate prin ținuta eroilor, în trecerea lor de la o atitudine la alta, prin vorbirea lor populară

Nunta Zamfirei apare în "Tribuna" din Sibiu în 1889. Poezia transfigurează, într-o atmosferă de basm, ceremonialul nunții țărănești. Poezia este o baladă, care debutând într-un cadru feeric de basm, ne face să asistăm la nunta fetei lui Săgeată-împărat, Zamfira, cu prințul răsăritean Viorel. Dacă înlăturăm elementul fabulos dăm peste o lume reală, ușor de recunoscut, prin nimic falsificată. Personajele, cu numele lor situează epicul poeziei în limitele tradiției și basmului. Zamfira, nume des întâlnit în lumea satului, fiică de "domn" și-a ales ca mire pe Viorel - alt nume din lumea satului transilvănean - un "prinț" frumos, venit de undeva "dintr-un afund de Răsărit". Ca orice fată frumoasă, Zamfira a fost "pețită des", dar ea n-a ales decât pe care i-a fost "menit", pe "cel mai drag" - sintetizând concepția populară conform căreia la baza căsătoriei trebuie să stea dragostea. Zvonul nunții s-a răspândit îndată peste "o mie de crăimi". Împărații și regii și-au îmbrăcat purpura, nuntașii din nouăzeci de țări s-au urcat în rădvane trase de câte patru cai. Dar împărații sosiți din "Zorit" și din "Apus" nu par străini, ci, dimpotrivă, foarte cunoscuți, aparținând parcă unui singur neam. Ei sunt: "bătrânul Grui" cu nume baladesc, și Ținteș, cel cu "trainc

rost", și Bardeș "cel cu adăpost prin munți sâlhui", dar și un Peneș-împărat, un "Paltin-crai", Mugur-împărat și Barbă-Cot, piticul, personaje ce amintesc de lumea basmului românesc, cu feți-frumoși, regi și sfetnici. Atributele care individualizează vag personajele sunt ale basmului. Zamfira e sprinteană "cu mers isteț", mlădie și năltuță, cu mijloc subțire, încins cu "brâu-de-argint", flăcăii chipeși, au coifuri pe cap și prăsea la șold, după moda grănicerească din țara Năsăudului, iar regii sunt îmbrăcați în purpură, rochițele copilelor și flăcăilor amintesc de tipicul port popular: "Ce fete dragi! Dar ce comori / Pe rochii lungi țesute-n flori / Iar hainele de pe feciori / Sclipeau de argint". Ceremonialul nunții, hiperbolizat, este însă țărănesc. Cum nunta e un eveniment deosebit în viața satului, la sărbătoare participă întregul sat, dar și nuntași din satele vecine. Obiceiurile de nuntă, dincolo de cadrul de basm al poeziei, sunt cele obișnuite în viața satului transilvănean. Alaiul mirelui nu are absolut nimic supranatural, fiind rupt din viața reală. Mirele e întâmpinat de alaiul miresei, în frunte cu Paltin-crai, în funcția de staroste, în sunetele de treasc și trâmbiți și în chiote de veselie. Momentul capital este hora din timpul cununiei, jucată țărănește de tot poporul, ardeleneste, în opinci cu clopoței și cântece din fluier. Notația mișcării stilizate este făcută cu o tehnică acustică desăvârșită, într-un tablou ca de Theodor Aman: "Și-n vremea cât s-au cununat / S-a-ntins poporul adunat / Să joace-n drum după tilinci: / Feciori, la zece fete, cinci, / Cu zdrângăneii la opinci / Ca-n port de sat. / Trei pași la stânga linișor / Și alți trei pași la dreapta lor, / Se prind de mâni și se desprind, / S-adună cerc și iar se-ntind, / Și bat pământul tropotind / În tact ușor."

Poezia lui Coșbuc, după cum s-a spus, poate servi ca libret pentru un spectacol coreografic ea este "un poem al horei". Într-adevăr întreaga poezie pare o horă imensă, având ca temă nunta țărănească. Primele strofe fixează expozitiv motivul, în proiecție feerică, de basm. În zvonul de nuntă și mișcarea pornită a nuntașilor, de la casele lor "Din munți și văi, de peste mări", începe propriu-zis spectacolul coreografic pe care ni-l imaginăm cu strălucire fascinantă, caracteristică. Mișcarea momentelor este impetuoasă, năvalnică, ea se desfășoară pe spații largi, panoramic. Așa este văzut și ospățul, în proporții hiperbolice: mesele cuprind tot orizontul, vinul curge ca un râu neoprit, încât însuși soarele stă mirat în loc pe cer (imaginea copleșitoare de lumină), apoi din nou jocul copilelor de împărat "Cu ochi șireți" și rochii până-n pulpe, al feților-frumoși, al piticului Barbă-Cot, îndemnat de Peneș-împărat și chiar al regilor bărboși, bătrâni, greu de pornit dar și de oprit. După 40 de zile, petrecerea se încheie cu urarea lui Mugur-împărat, "Precum e felul din bătrân / La orice chef între români": " Cât mac e prin livezi / Atâția ani la miri urez! / Și-un prinț la unul blând și mic, / Să crească mare și voinic - / Iar noi să mai jucăm un pic / Și la botez!", urare care sintetizează esența căsătoriei, în concepția populară, aceea de procreare, de perpetuare a speciei umane.

Ritmul susținut al poeziei, de la o strofă la alta, este realizat cu mijloace sintactice, în care accentul cade pe verb, cu răsturnări tipice, de natură să direcționeze mișcarea, să deruleze detaliile sau să intensifice mișcarea. Ritmul este iambic și măsura de opt silabe, redusă în al șaselea vers al strofei la jumătate, ajută nu mai puțin la fluiditatea poemului, care curge zglobiu ca un râu

de munte în cataracte. Ca procedeu artistic întâlnim în primul rând hiperbola, comparația, metafore mai puține (multului rotund = globul pamântesc), repetiții, elipse, armonii imitative, aliterații, iar sub raport lingvistic, poetul folosește graiul viu al poporului și câteva ardelenisme (păhar, ghinărari, munți sâlhui, tilinci, zdrângănei, prăsea) și câteva formații proprii (crăimi = împărați; alint = alintare; chiu = chiuit; întrulpi = trupește) toate cu scopul de a respecta rima.

www.referateok.ro – cele mai ok referate